

počet dělníků a že není provedena dokonalá dělba práce, takže tento skutkový předpoklad pro závěr první stolice zůstal odvoláním neotřesen. V důsledku toho mohl žal. úřad právem vycházeti z toho, že znaky, které by mohly svědčiti pro tovární ráz podniku, totiž větší počet dělníků a provedená dokonalá dělba práce, u podniku, o který zde jde, dány nejsou. Dovozuje-li nyní stěžující si firma ve stížnosti k nss, že v podniku je provedená účelná dělba práce a že právě vzhledem k tomu je počet dělníků poměrně odpovídající, jest výtku tato nepřípustná, ježto v řízení správním uplatněna nebyla a žal. úřad neměl podnětu zaujmouti k těmto tvrzením stanovisko (§ 5 a 6 zák. o ss). Stejně jest tomu i stran námitky, že jedním z hlavních znaků řemeslného provozu živnosti pekařské je prodej vyrobeného zboží ve vlastní prodejně, což se však ve sporném podniku neděje.

Vzhledem k obsahu odvolání zůstal tu na sporu jediný znak, svědčící továrnímu rázu podniku, totiž výše investovaného kapitálu. Uznal-li za tohoto stavu věci, kde, jak právě uvedeno, byl uplatněn jediný znak pro tovární charakter, žal. úřad, posuzuje podnik v jeho celku, že mu nelze přiznati tento charakter, kdyžť zůstalo odvoláním nepopřeno, že jiných znaků tu není a ostatní první stolicí uvedené okolnosti mluví proti tovární povaze, nelze vzhledem k tomu, co úvodem bylo řečeno, shledati, že by názor žal. úřadu byl nelogickým nebo neměl dostatečného podkladu ve spisech, nebo byl založen na nedostatečném řízení.

Stížnost má ovšem za to, že žal. úřad nemohl podniku odepřítí povahu továrního závodu, protože byl již dřívějším rozhodnutím témuž závodu přiznán. Tu však přehlíží, že tehdy byl tovární ráz uznán za jiných předpokladů, totiž že byl zaměstnán daleko větší počet dělníků, a že tímto uznáním nebyla vytvořena res judicata i pro budoucnost, neboť otázku, jde-li o podnik továrního rázu nebo o živnost řemeslnou, dlužno posuzovati podle okolností, jaké tu jsou v tom kterém období; ostatně stěžující si firma, když převzala podnik od svého předchůdce, sama žádala o uznání povahy továrního podniku a úřady měly v této žádosti podnět znovu zkoumati, jsou-li nyní splněny předpoklady pro takový výrok. Důvody ekviteními, které stížnost dále relevuje, nemohl se pak nss zabývati, ježto zkoumá toliko zákonitost nař. rozhodnutí.

Č. 10.343.

Zemědělství (Slovensko): * Není právní normy, jež by pro mezičasu až do utvoření společenstva podle zák. čl. X:1913 podrobovala propachtování nemovitosti, jež do společenstva má býti pojata podle § 26, jakémukoli schvalování adm. úřadů.

(Nález ze dne 11. února 1933 č. 2225.)

V ě c: Michal G. v N. proti zemskému úřadu v Bratislavě o schválení pachtovní smlouvy.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Podle listiny ze 13. prosince 1917 byla mezi urbariální obcí v L. a Eduardem Sz. uzavřena smlouva, již byl Eduardu Sz. propachtován urbariální kamenolom do konce r. 1929. Osvědčením z 12. března 1922 prohlásili podepsaní zmocněnci urbariální obce, že povolují Alexandru Sch. z V. jako nástupci Eduarda Sz., aby smlouva uzavřená v L. dne 13. prosince 1917 s povolením urbariálního výboru byla prodloužena na dalších deset let s podmínkou, že za prodloužené roky je Alexandr Sch. povinen platiti zvýšený pacht o 1.000 Kč. Podle osvědčení z 23. února 1924 běže urbariální obec L. na vědomí a povoluje, že smlouva uzavřená s Alexandrem Sch. o pronájmu kamenolomu a do 31. prosince 1939 platná, přešla se všemi právy a povinnostmi na st-le Michala G. Za úplné dodržení všech podmínek ve smlouvě uvedených běže na sebe hmotnou odpovědnost Alexandr Sch.

Výměrem ze 4. října 1929 prohlásil okresní úřad v Kremnici, že na základě § 39 zák. čl. XIX:1898 odmítá schváliti smlouvu, vztahující se na pronájem urbariálního kamenolomu v L., jež je uzavřena mezi bývalým urbariálním výborem s jedné strany a Eduardem Sz. s druhé strany a postoupena st-li, a nařizuje nový pronájem podle zákonem předepsaných norem. V důvodech uvedeno, že společný majetek bývalých urbarialistů jest pod státní správou a hospodaří se na něm podle předpisů zák. čl. XIX:1898. Prodej nebo pronájem nemovitostí nebo práva jakéhokoliv druhu podléhá ustanovením §§ 34—39 cit. zák. Úřad odpírá schválení, poněvadž se valné shromáždění vůbec neusneslo na dražebních podmínkách. Odmítá schválení z úvahy, že postup není možno srovnati se zákonem. Není zákonné, že valné shromáždění bývalých urbarialistů vůbec nevyneslo schvalovací usnesení a vyhlášku prodeje nepředložilo patřičné vrchnosti. Úřad nepokládá za účelné, že smlouva neobsahuje podmínky k zabezpečení účele. Ve smlouvě není zabezpečena leso- a honebně policejní ochrana. Schválení smlouvy urbariálním výborem není dostatečné, poněvadž urbariální výbor není k tomu oprávněn.

Z tohoto rozhodnutí odvolal se st-l, načež po vykonaném šetření vydal žal. úřad nař. rozhodnutí, jímž vyslovil: Odvolání se nevyhovuje, v odpor vzaté rozhodnutí v tom směru se potvrzuje, že dotyčná úmluva nemohla býti schválena, neboť valné shromáždění býv. urbariálních soudržitelů věcí se nezabývalo a smlouvu tuto neschválilo, v ostatním se však pozměňuje a nahraňuje v tom smyslu, že při pronájmu kamenolomu měly býti zachovány předpisy §§ 26, 49 a 85 zák. čl. X:1913 a nikoli zák. čl. XIX:1898. Důvody: Jednáním a přehlídkou na místě samém, taktéž ze spisů zjištěno bylo, že kamenolom býv. urbarialistů v L. není pojat do hospodářského plánu lesa býv. urbarialistů a do pravidel o hospodaření na tomto lesním majetku, souvisí se společnou nerozdělenou pastvinou těchto urbarníků, výměra lesní plochy urb., t. j. 70 jiter 1927 čtv. sáhů, je v katastru přesně zavedená, ve skutečnosti existuje, býv. urb. v L. podle katastru mají jen lesy a pastviny, kamenolom tento je tedy mezi pastvinami veden a spadá pod účinky zák. čl. X:1913. Podle § 26 cit. zák. a podle §§ 80, 81 nař.

býv. uh. min. orby č. 7000/1914 F. M. i taková nemovitost má býti spravována podle zák. čl. X:1913, jejíž část je upotřebena na společnou pastvinu a na chov dobytka, což se v daném případě pravidelně stává, t. j. od r. 1914, od kteréhož roku počínajíc byly účty býv. urbaniálních komisí na pojednávání dne 5. t. m. předloženy — tento příjem byl upotřeben na hrazení společných vydání urbaniálních. Na základě § 49 zák. čl. X:1913 valné shromáždění býv. urbaniíků mělo tedy věc projednat, případně pokud společnost těchto urbaniíků, jednající o pastvinách, není ještě organizována — na základě § 85 cit. zák. valné shromáždění všech soudržitelů mělo o věci jednat, což se však nestalo ani při uzavření původní smlouvy dne 13. prosince 1917 mezi předsedou býv. urbaniíků a mezi Eduardem Sz., kterouž smlouvu projednalo dne 26. února 1918 jen zastupitelstvo bývalých urbaniíků — nestalo se projednání a schválení ani úmluvy mezi některými urbaniíky a mezi Alexandrem Sch., uzavřené dne 12. března 1922, a nestalo se to ani ohledně úmluvy mezi některými urbaniíky a mezi inž. Michalem G., uzavřené dne 23. února 1924, kterou úmluvou byla smlouva s Alexandrem Sch. uzavřená jednoduše postoupena ing. Michalovi G., tedy původní smlouva ze 13. prosince 1917, jelikož Alexander Sch. tuto smlouvu převzal, případně uznal závaznou vůči sobě.

Maje rozhodovati o stížnosti do tohoto rozhodnutí, musil nss předem uvažovati, zda žal. úřad byl ve věci, o kterou jde, oprávněn věcně rozhodovati, k čemuž si především dlužno ujasniti otázku, zda úmluva z 23. února 1924 podléhala schvalovací pravomoci adm. úřadů. Tu pak uváženo:

Nař. rozhodnutím odepřel žal. úřad udělení schválení úmluvě z 23. února 1924, jež podle obsahu nař. rozhodnutí týkala se pronájmu kamenolomu bývalých urbaniíků v L. st-li. Žal. úřad dovolal se tu zák. článku X:1913 o nedílných společných pastvinách, a dovodiv, že také kamenolom, o který jde, má býti podle § 26 cit. zák. a podle §§ 80 a 81 nař. min. orby č. 7000/1914 spravován podle zák. čl. X:1913, odepřel udělení schválení uvedenému pronájmu proto, že úmluvou z 23. února 1924 nezabývalo se valné shromáždění bývalých urbaniálních soudržitelů. Při tom, jak se v posledním odstavci důvodů výslovně konsattuje, vycházel žal. úřad ze základu, že pastvinové společenstvo býv. urbaniíků v L. podle cit. zák. článku není dosud organizováno.

Je-li tomu tak, nemohou ovšem vůbec přijíti v úvahu předpisy § 49 cit. zák. čl., jež určují, které záležitosti spadají v okruh působnosti valného shromáždění společenstva, zřízeného podle tohoto zákona, a mezi nimiž jest pod č. 9 uvedeno i uzavírání pachtovních úmluv déle než na tři roky, pokud jest pronájem podle bodu 7 vůbec přípustný, a ovšem pak jest i bez jakéhokoli významu ustanovení 3. odst. § 60 cit. zák., podle něhož jest k platnosti usnesení valného shromáždění podle bodů 1, 2, 5—10, 12 a 15 § 49 třeba schválení min. zeměd.

V principu mohl by tu přijíti v úvahu jen § 85 cit. zák. čl., jehož se žal. úřad také skutečně dovolává, a jenž stanoví v 1. odst., že vyřizování záležitostí, týkajících se nemovitostí, spadajících pod tento zákon, děje se, pokud společenstvo ve smyslu tohoto zákona není utvořeno a jeho statuty nevstoupí v život, podle dosavadních předpisů, že však nemovitosti,

spadající pod ustanovení § 1, a dále nemovitosti, pro něž min. zeměd. nařídil podle §§ 2 nebo 3 utvoření společenstva, nebo část jejich území — mohou býti až po uvedenou dobu jen se schválením min. zeměd. právním jednáním zcizeny nebo zatíženy a jen s takovým schválením pronajaty, propachtovány, rozděleny nebo jejich hospodářské určení změněno.

Leč v přítomném případě nešlo, jak plyne z nař. rozhodnutí, při kamenolomu o nemovitost, spadající pod ustanovení § 1 nebo o nemovitost, pro niž bylo nařízeno utvoření společenstva podle §§ 2 nebo 3, neboť žal. úřad pro názor, že uvedený kamenolom má býti spravován podle zák. čl. X:1913, výslovně se dovolává § 26 tohoto zák. článku, poukazuje po stránce skutkové k tomu, že výtěžku kamenolomu bylo užito na chov dobytka. Stanoví totiž § 26, že zároveň se společnou pastvinou musí býti do svazku společenstva pojata každá jiná společná, třeba i ve zvláštním knihovním protokolu nebo knihovni vložce zapsaná nemovitost spoluvlastníků, jež svým určením slouží chovu dobytka, spojenému s užíváním společné pastviny.

Nešlo-li však o nemovitost, podléhající společenstevnímu zřízení podle §§ 1, 2 nebo 3 zák. čl. X:1913, neplatí ohledně ní ani nahoře citovaný předpis 1. odst. § 85 již podle svého vlastního znění. Jakoukoli pochybnost však vylučuje sám další obsah § 26, jenž, navazuje na 1. větu nahoře uvedenou, praví, že pro takové nemovitosti platí totéž, co pro společnou pastvinu, s výjimkou ustanovení, obsažených v 1. a 2. odstavci § 85.

Nemůže proto ustanovení 1. odst. § 85, jež ovšem až do zřízení společenstva podrobuje propachtování určitých nemovitostí schválení min. zeměd., býti pramenem schvalovacího práva ohledně propachtování nemovitosti, jež do společenstva má býti pojata podle § 26, jak tomu jest podle vlastního názoru žal. úřadu i při kamenolomu v L.

Ve skutečnosti není pak žádné normy, jež by pro mezičasi až do utvoření společenstva podle zák. čl. X:1913 podrobovala propachtování nemovitosti, jež do společenstva má býti pojata podle § 26, jakémukoli schvalování adm. úřadů.

Bylo proto povinnosti žal. úřadu, když rozhodoval o odvolání z výměru okresního úřadu, jenž, osobuje si takové schvalovací právo, udělití je odepřel a tudíž věcný výrok v tomto směru učinil, výrok ten z moci úřední zrušiti a vysloviti, že propachtování kamenolomu v L. schválení adm. úřadu nepodléhá. Jestliže tak žal. úřad neučinil, nýbrž, rozhodnuv o odvolání věcně, vyslovil, že úmluvu z 23. února 1924 neschvaluje, osobil si pravomoc, která mu podle právního řádu nepřísluší. — — —

Č. 10.344.

Řízení před nss-em. — Učitelstvo: * Usnesení vlády z 18. prosince 1929 o poskytnutí záloh na požitky učitelů škol obecných (ludových) a měšťanských na Slov. a Podk. Rusi, jichž se týká § 1 odst. 2 zák. č. 104/26, ani intimace tohoto usnesení, která se stala výnosem min.